ชื่อเรื่อง	กิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการบำบัดน้ำเสียที่เมืองพัทยา
โดย	วันทนีย์ เกตุผาสุก
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร
สาขาวิชา	นโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. จิรวรรณ เดชานิพนธ์
วัน/เดือน/ปี	27 กันยายน 2540

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง กิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการบำบัดน้ำเสียที่เมืองพัทยา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงแหล่งกำเนิดของน้ำเสียจากแหล่งต่างๆในเมืองพัทยา ผลกระทบของการท่องเที่ยวในเมืองพัทยาต่อสภาพแวดล้อมทางด้านน้ำเสีย รวมทั้งศึกษาถึงภาระค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นที่รัฐและผู้ก่อให้เกิดน้ำเสียควรมีส่วนร่วมกันในการรับภาระ และได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะปัญหาการบำบัดน้ำเสียของเมืองพัทยาซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สำหรับวิธีการศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในลักษณะการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการต่างๆ และ จากการศึกษาการดำเนินงานแก้ปัญหาน้ำเสียของภาครัฐสำหรับเมืองพัทยา มาทำการวิเคราะห์ในเชิงสาเหตุและผล ด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาโดยเน้นด้านเศรษฐกิจ แนวคิดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเน้นด้านเศรษฐกิจ แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) และแนวคิดทฤษฎี The Coase Theorem ซึ่งอธิบายถึงการเกิดโรงบำบัดน้ำเสีย โดยมีหลักสำคัญว่าผู้ก่อให้เกิดมลพิษจะต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ปรากฏว่า น้ำเสียที่เกิดขึ้นมีที่มาจากแหล่งชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือน้ำเสียจากโรงแรม อาคารชุด และ อาคารพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบอัตราการก่อให้เกิดน้ำเสียของนักท่องเที่ยวแล้ว ปรากฏว่า นักท่องเที่ยว 1 คน จะก่อให้เกิดน้ำเสียมากกว่าประชากรในพื้นที่ ประมาณ 3.6 เท่า และจากการเปรียบเทียบถึงภาระค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียโดยยึดหลักว่า บุคคลกลุ่มใดก่อให้เกิดน้ำเสียมาก บุคคลกลุ่มนั้นจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียมากแล้ว ปรากฏผลว่า กลุ่มที่ควรจะรับภาระค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือ กลุ่มประชากรในแหล่งที่อยู่อาศัยเนื่องจากเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดน้ำเสียมากที่สุด กล่าวคือ ก่อให้เกิดน้ำ

SPU CHONBURI

เสียเท่ากับ 51.8% รองลงมาคือ โรงแรม อาคารชุด และอาคารพาณิชย์มากที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาภาระค่าใช้จ่ายในการบำบัดที่เกิดขึ้นจริง โดยศึกษาจากอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียที่กำหนดโดยกรมควบคุมมลพิษ ปรากฏว่าผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียสูงที่สุด คือ โรงแรม รองลงมาคือที่อยู่อาศัย โดยมีค่าเท่ากับ 46.69% และ 32.03% ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องในการกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียนั้น อาจยึดหลักว่าผู้ประกอบการที่เป็นโรงแรม หรือธุรกิจขนาดใหญ่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียได้มากกว่าประชาชนในท้องถิ่น และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียที่จัดเก็บโดยกองช่างสุขาภิบาล เมืองพัทยาซึ่งจัดเก็บอยู่ในปัจจุบันกับอัตราการจัดเก็บที่กำหนดโดยกรมควบคุมมลพิษ ที่จะใช้กับโครงการบำบัดน้ำเสียในอนาคต ปรากฏว่าอัตราที่เรียกเก็บในปัจจุบันต่ำกว่าอัตราที่จะเรียกเก็บใหม่ นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึงโครงการบำบัดน้ำเสียซึ่งมีมูลค่าการลงทุนประมาณ 1,800 ล้านบาทโดยได้รับการสนับสนุนเงินลงทุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมนั้น ปรากฏว่า ถ้าประสิทธิภาพการจัดเก็บประมาณ 85-95% โครงการดังกล่าวสามารถคืนทุนได้จากรายได้ค่าบริการบำบัดน้ำเสีย และมีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 14 ปี แต่ถ้าหากว่าประสิทธิภาพการจัดเก็บเท่ากับ 50% คาดว่าโครงการดังกล่าวจะสามารถนำเงินคืนกองทุนได้ครบถ้วนภายในระยะเวลา 20 ปี ทั้งนี้รายได้ที่นำมาคืนกองทุนนั้นได้หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าบำรุงรักษาแล้ว ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่คุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ รวมทั้งมีประโยชน์ที่จะแก้ปัญหาน้ำเสียซึ่งจะทำให้สภาพแวดล้อมเมืองพัทยาดีขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าโครงการโรงบำบัดน้ำเสียจะช่วยบำบัดน้ำเสียในเมืองพัทยาและทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นก็ตาม รัฐบาลควรมีมาตรการอื่นๆเพิ่มเติม กล่าวคือ ในการกำหนดนโยบายของรัฐ ควรเป็นนโยบายที่ครอบคลุมทุกด้าน ไม่เน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจหรือด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรมีการศึกษาถึงความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆก่อนว่ามีความสามารถในการรองรับมากน้อยเพียงใดที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นในอนาคตซึ่งจะเป็นมาตรการป้องกันปัญหา รวมทั้งควรมีมาตรการหรือบทลงโทษต่อผู้ทำลายสภาพแวดล้อมอย่างเด็ดขาดและรณรงค์ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้มากขึ้น

SPU CHONBURI